

Τα οικονομικά των μνημονίων

Από την έκθεση του ΙΝΕ-ΓΣΕΕ
“Η Ελληνική Οικονομία και η Απασχόληση”
09-2011

Επιμέλεια : ΟΤΟΕ - Γραμματεία Εργασιακών Σχέσεων & Συμβάσεων

I. ΜΙΣΘΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΕΝΑΣ ΜΥΘΟΣ ΚΑΤΑΡΕΕΙ

A. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2010-2011

Η πολιτική της εσωτερικής υποτίμησης, της μείωσης δηλαδή των πραγματικών μισθών, κατά 11,5% στην Ελλάδα(μεταξύ 2010-2011) κατόρθωσε, μεταξύ των άλλων, να μειώσει το μοναδιαίο κόστος εργασίας κατά την διετία 2010-2011, μόνο κατά 1,2%. Αποδεικνύεται λοιπόν όχι μόνο θεωρητικά αλλά και πρακτικά, ότι η μείωση των μισθών στην Ελλάδα, δεν οδηγεί σε ανάλογη αύξηση της ανταγωνιστικότητας της χώρας καθώς επιδρά αυξητικά μόνο κατά το 1/10 περίπου της μείωσης των μισθών.

Παράλληλα, σε σύγκριση με τις 35 πλέον ανταγωνίστριες οικονομίες το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στην Ελλάδα μειώθηκε την ίδια περίοδο κατά 3,7%, χωρίς παράλληλα να έχει βελτιωθεί το επίπεδο ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας γιατί τα προβλήματα ανταγωνιστικότητας στην Ελλάδα είναι **κυρίως διαρθρωτικά και ποιοτικά** και δεν αφορούν, όπως λανθασμένα υποστηρίζεται, το κόστος εργασίας.

I. ΜΙΣΘΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΕΝΑΣ ΜΥΘΟΣ ΚΑΤΑΡΕΕΙ (σελ 2)

B. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1995-2009

Το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας κατά την περίοδο 1995-2009, συγκρινόμενο με το αντίστοιχο μέγεθος των 35 βιομηχανικών χωρών **αυξήθηκε συνολικά κατά περίπου 5%**. Αυτό σημαίνει ότι από την αύξηση του σταθμισμένου μοναδιαίου κόστους εργασίας σε δολάρια (23%), το 18% οφειλόταν στις μεταβολές της ονομαστικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας, δηλαδή στην ανατίμηση του ευρώ και μόνο 5% στις διεκδικήσεις των εργαζομένων για υψηλότερες αποδοχές. Ο ισχυρισμός ότι η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας επιδεινώθηκε την περίοδο 1995-2009 κατά -26,8% εξαιτίας των αυξήσεων των μισθών δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Οι μέσες ετήσιες αποδοχές(ακαθάριστος μισθός μαζί με εργοδοτικές εισφορές) το 2011 ανέρχονται στην Ελλάδα σε 27.336 ευρώ, έναντι 39.562 ευρώ κατά μέσο όρο στην Ε.Ε.-15 χωρών.

II. Η ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΔΟΧΩΝ ΜΕ ΤΗΝ Ε.Ε.

Μέχρι και το 2011, η αύξηση των μέσων πραγματικών αποδοχών ανά απασχολούμενο, είχε ως αποτέλεσμα να συγκλίνουν σημαντικά οι αμοιβές στην Ελλάδα έναντι του αντίστοιχου μέσου όρου των 15 πιο προηγμένων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η σύγκλιση, παρά τις κατά καιρούς ανακοπές της πορείας της, στην μακροχρόνια διάρκεια ακολουθούσε, μέχρι το 2009, ανοδική τάση της τάξης του 0,7% ετησίως. Ενώ στην δεκαετία του 1990 ανερχόταν σε 75% περίπου του μέσου όρου της Ε.Ε.-15, έφθασε στο 86% κατά το 2008-2009. Κατά το 2010-2011, ωστόσο, η ανοδική πορεία της σύγκλισης των αποδοχών έχει ανακοπεί και ο δείκτης οδηγήθηκε από το 86% του μέσου όρου της Ε.Ε.-15 στο 78,5%. Η σύγκλιση των πραγματικών μισθών μέχρι το τέλος του 2011 θα έχει υποχωρήσει περίπου κατά μία δεκαετία, δηλαδή στο επίπεδο του δεύτερου εξαμήνου του 2001.

III. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ

Ο αριθμός των απασχολούμενων κατά το 1991 ανερχόταν σε 3,63 εκατ. Άτομα, το 2008 είχε φθάσει σε 4,58 εκατ. άτομα. Με άλλα λόγια, η ελληνική οικονομία δημιούργησε σε 17 χρόνια σχεδόν ένα εκατομμύριο θέσεις εργασίας. Το όφελος αυτής της εξέλιξης που είχε σημειωθεί σε αυτά τα 17 χρόνια, χάθηκε στην διάρκεια της τελευταίας τριετίας 2009-2011.

Η μείωση της απασχόλησης κατά 4,7% στην διάρκεια της διετίας 2010-2011 (-9,8% κατά την τριετία 2009-2011), μετατράπηκε σε κατακόρυφη αύξηση του ποσοστού ανεργίας, το οποίο κατά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2011 θα προσεγγίσει το 15%, υποχωρώντας στα υψηλά επίπεδα ανεργίας των ετών της δεκαετίας του 1950. Κατά τις εκτιμήσεις του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ το ποσοστό αυτό θα ανέλθει στα επίπεδα του 17% -18% και σε όρους πραγματικής ανεργίας το αντίστοιχο ποσοστό θα ανέλθει στα επίπεδα του 22%-23%, υποχωρώντας στα υψηλά επίπεδα των πρώτων ετών της δεκαετίας του 1960 (το 1961 η ανεργία ήταν 864.000 άτομα, δηλ. 26,4% του εργατικού δυναμικού το οποίο ήταν 3.640.000 άτομα), κατά τα οποία συντελέστηκε το μεγαλύτερο μεταναστευτικό ρεύμα ελλήνων προς το εξωτερικό κατά την περίοδο μετά τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο.

IV. ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

Η ιδιωτική κατανάλωση (σε σταθερές τιμές) παρουσίασε μείωση 4,5% στη διάρκεια του 2010 και θα μειωθεί περαιτέρω κατά 6,4% μέχρι το τέλος του 2011. Η συρρίκνωση του όγκου της ιδιωτικής κατανάλωσης αναμένεται να συνεχιστεί το 2012 (-2,2% σύμφωνα με την πρόβλεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής). Έτσι, αθροιστικά στην τετραετία 2009-2012 η συνολική μείωση θα ανέρχεται σε 15,3% έναντι του 2008 και το επίπεδο της κατανάλωσης σε πραγματικούς όρους θα έχει επιστρέψει στο επίπεδο του 2004.

V. ΠΕΡΙΘΩΡΙΑ ΚΕΡΔΟΥΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η εξέλιξη του μέσου περιθωρίου κέρδους στην Ελλάδα αποκαλύπτει ότι οι επιχειρήσεις δεν μετακυλύουν ολόκληρη την μείωση του μοναδιαίου κόστους εργασίας στις τιμές των προϊόντων αλλά επιδιώκουν να βελτιώσουν διαμέσου της λιτότητας τα περιθώρια κέρδους. Το μέσο περιθώριο κέρδους στην Ελλάδα μειώθηκε στην διάρκεια των ετών 2008-2009 μετά από μία ολόκληρη περίοδο σταθερότητας σε υψηλότερα επίπεδα από την Ε.Ε.-15 χωρών (1995-2007). Στην διάρκεια της διετίας 2009-2011, και ενώ υπήρξε μείωση του μοναδιαίου κόστους εργασίας, τα περιθώρια κέρδους αυξήθηκαν. Αυτό αποτελεί ισχυρή ένδειξη ότι ευνοείται, μέσα στις παρούσες συνθήκες της οικονομικής κρίσης, η μετακύλιση μόνο ενός μέρους της μείωσης του κόστους εργασίας στις τιμές.